SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z romantyzmu **Grupa A**

Epoka w literaturze polskiej, lata 1822–1863

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 23

10 zadań, 23 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Które utwory należą do wielkiej emigracyjnej literatury romantycznej?

A Dziady cz. II

B Kordian

C Pan Tadeusz

D Ballady i romanse

Zaznacz wszystkie poprawne odpowiedzi.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Które cechy dramatu romantycznego realizuje „Kordian"?

A Ścisłe przestrzeganie klasycznej zasady trzech jedności

B Elementy fantastyczne i alegoryczne obok realistycznych

C Podział na pięć aktów zgodny z poetyką klasycystyczną

D Otwarte zakończenie, bez rozstrzygnięcia losu bohatera

Zaznacz wszystkie poprawne odpowiedzi.

Zadanie 3. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących pustelnicy (Aldony).

1. W Pieśni z wieży wspomina, że była jedynaczką i dlatego tak ją rozpieszczano.	**P**	**F**
2. W klasztorze przyjęła święcenia kapłanek, zanim przeniosła się do wieży.	**P**	**F**
3. Zamknęła się w wieży przy Maryjenburgu dwadzieścia lat przed wyborem Konrada.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 4. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących sceny w domu obłąkanych (część I).

1. Maria umiera już po wyjeździe Henryka z zakładu.	**P**	**F**
2. Henryk przedstawia się żonie doktora jako przyjaciel męża hrabiny.	**P**	**F**
3. Maria mówi, że po trzech nocach modlitwy stała się poetą.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 5. (0–4 pkt)

Dopasuj postać z „Pana Tadeusza" do jej charakterystycznego przedmiotu lub atrybutu.

1. Wojski	…	A. Rózeczka (szabla)
2. Maciej Dobrzyński	…	B. modny strój i pozłocisty wachlarz
3. Telimena	…	C. Scyzoryk
4. Gerwazy	…	D. róg myśliwski (bawoli)

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 6. (0–3 pkt)

Uzupełnij luki.

Pod (1) _____ Jacek, zwany Robakiem, przeniósł generałowi Ryszpansowi listy od Kniaziewicza. W Hiszpanii, gdy ułani zdobywali (2) _____, był dwukrotnie ranny obok Kozietulskiego. Austriacy więzili go w lochach w (3) _____.

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Czego żąda Konrad od Boga w Wielkiej Improwizacji?

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, dlaczego Aldona zamknęła się w wieży przy zamku w Malborku. Jakie były jej motywacje?

Zadanie 9. (0–2 pkt)

> „Dziś jedni legli w ojczyzny obronie, / Drudzy, żyć nie chcąc po ojczyzny zgonie, / Dobić się wolą nad jej martwym ciałem; […] Inni sromotnie po lasach się kryją, / Inni — jak Witołd, między wami żyją…" „Czy w ich niemieckiej, barbarzyńskiej mowie / Głos dzieci swoich uznają przodkowie?…"

Wyjaśnij, do kogo zwraca się wajdelota w przytoczonych słowach wstępu do swojej pieśni i jaki zarzut w nich zawiera.

Zadanie 10. (0–2 pkt)

Przed przybyciem Pankracego Henryk przywołuje Brutusa i geniusz Cezara, a potem zwraca się do przodków. Wyjaśnij, jak widzi siebie w tej chwili.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/romantyzm

SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z romantyzmu **Grupa B**

Epoka w literaturze polskiej, lata 1822–1863

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 23

10 zadań, 23 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Kim jest Aldona w utworze?

(A) Matką Konrada Wallenroda, litewską księżną wziętą do niewoli przez Zakon
(B) Żoną Waltera Alfa, córką księcia Kiejstuta, pustelnicą zamkniętą w wieży
(C) Służącą w zamku krzyżackim, która pomaga Konradowi ukryć jego tożsamość
(D) Zakonnicą z klasztoru w Malborku, siostrą wielkiego mistrza Zakonu

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Jak kończy się dramat „Kordian"?

(A) Kordian ucieka z więzienia z pomocą spiskowców i emigruje do Francji, gdzie dalej walczy o sprawę
(B) Zakończenie jest otwarte – adiutant pędzi z ułaskawieniem, ale nie wiadomo, czy zdąży
(C) Kordian triumfalnie zabija cara podczas koronacji i staje na czele zwycięskiego powstania
(D) Kordian ginie na szafocie na oczach tłumu, a naród opłakuje go jako męczennika

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących części V (Wojna).

1. Wyprawa krzyżowców zakończyła się zdobyciem Wilna.	**P**	**F**
2. Narrator podaje, że wielki mistrz pierwszy uciekł z pola bitwy.	**P**	**F**
3. Witold wszedł do zamków krzyżackich z rozkazem rzekomo wydanym przez Mistrza, a potem je zniszczył.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 4. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących wybranych sonetów cyklu:

1. W „Drodze nad przepaścią w Czufut-Kale" Pielgrzym jest przewodnikiem Mirzy.	**P**	**F**
2. Sonet „Czatyrdah" kończy się rozbudowaną, kilkuzdaniową wypowiedzią Pielgrzyma.	**P**	**F**
3. W sonecie „Bajdary" podmiot liryczny opisuje spokojny, powolny spacer po lesie.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 5. (0–4 pkt)

Połącz postacie z ich rolami w utworze:

1. Aldona	…	A. Litwin udający Krzyżaka, wielki mistrz-sabotażysta
2. Walter Alf / Konrad	…	B. Wajdelota, stróż pamięci i sumienia bohatera
3. Halban	…	C. Litewski zdrajca szukający sojuszu z Zakonem
4. Witold	…	D. Pustelnica zamknięta w wieży z miłości do męża

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 6. (0–3 pkt)

Uzupełnij luki, wybierając wyrażenia z listy.

Grzegorz opowiada Kordianowi trzy historie. Pierwsza, o (1) _____, uczy zaradności życiowej. Druga, z wojen (2) _____, proponuje patriotyczną walkę zbiorową. Trzecia, o żołnierzu (3) _____, przedstawia koncepcję konspiracji i indywidualnej ofiary.

(1) Maćku, co gęsi pasał / Bartku, co szczęście zgubił / Jasiu, co smoka pokonał / Janku, co psom szył buty
(2) krzyżackich / napoleońskich / tureckich / szwedzkich
(3) Kazimierzu z niewoli rosyjskiej / Michale z niewoli pruskiej / Janie z niewoli austriackiej / Stefanie z niewoli tureckiej

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, w jaki sposób wędrując przebrany po obozie rewolucji, Henryk zachowuje się bardziej jak poeta-widz niż wódz. Odwołaj się do jego słów z części III.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Wyjaśnij symboliczne znaczenie obrazu Zosi, która w „Dziadach cz. II" woła baranka i goni motylka.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

> „Car przeszedł, a my wszyscy patrzali jak głupce / Na garb i nie widzieli cara…”

Jaki obraz warszawskiego tłumu w dniu koronacji tworzy scena z garbatym elegantem? Odwołaj się do słów ludu.

Zadanie 10. (0–2 pkt)

Co symbolizuje krzyż „z trzech wyschłych ludów, jak z trzech twardych drzew ukuty” w Widzeniu księdza Piotra?

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/romantyzm

Sprawdzian z romantyzmu

Grupa A

1. (1 pkt) **B, C**

2. (1 pkt) **B, D**

3. (3 pkt) **1. F; 2. F; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

4. (3 pkt) **1. F; 2. P; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

5. (4 pkt) **1–D, 2–A, 3–B, 4–C** — po 1 pkt za parę

6. (3 pkt) **(1) Hohenlinden; (2) Somosierrę; (3) Szpilbergu** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Konrad w Wielkiej Improwizacji żąda od Boga przede wszystkim władzy nad duszami ludzkimi, czyli rządu dusz, by móc poprowadzić naród ku wyzwoleniu i szczęściu. Domaga się tej władzy niemal jako równy od równego — co jest bluźnierczym szczytem jego pychy. Konrad stawia się na pozycji poety-wieszcza, który czuje i cierpi więcej niż cały naród, i twierdzi, że miłuje go bardziej niż Bóg, który jest jedynie mądrością, a nie uczuciem. Kulminacyjnym momentem jest niemal wypowiedziane bluźnierstwo, gdy Konrad urywa zdanie „Krzyknę, żeś Ty nie ojcem świata, ale…", a słowo „Carem!" wypowiada Głos Diabła; bohater pada zemdlony, co ratuje go przed potępieniem. Wzorcowa odpowiedź musi zawierać dwa elementy: żądanie władzy nad duszami (rządu dusz) oraz pychę i buntowniczą postawę Konrada wobec Boga, który jest oskarżany o obojętność na cierpienie narodu. Pamiętaj, że samo wskazanie „władzy" bez wyjaśnienia jej celu i kontekstu buntu może nie wystarczyć do zdobycia pełnych 2 punktów.
Punktacja: Żądanie miłości nad ludźmi / rządu dusz (władzy nad ludzkimi sercami i czynami) (1 pkt); uzasadnienie, że chce uszczęśliwić naród/ludzkość lub że czuje się równy Bogu w sile twórczej i miłości do ludzi (1 pkt).

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Aldona zamknęła się w wieży z miłości do męża. Wiedziała, że Walter Alf planuje zemstę na Krzyżakach i wróci kiedyś do Malborka. Chciała być blisko niego — słyszeć chociaż głos rycerza przechodzącego obok wieży, może rozpoznać ukochanego. Mówiła: „niech twarz odmieni... jeszcze serce moje z daleka nawet kochanka odgadnie". Zamurowanie w wieży było aktem desperackiej miłości i poświęcenia — żywcem pogrzebała się, by czekać na jednego człowieka.
Punktacja: Wskazanie miłości do Waltera Alfa jako głównej motywacji zamknięcia się w wieży (1 pkt); wyjaśnienie, że Aldona chciała czekać na powrót męża i rozpoznać go choćby po głosie, a zamurowanie było aktem poświęcenia i desperackiej miłości — żywcem pogrzebała się dla jednego człowieka (1 pkt).

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Wajdelota przemawia do Niemców, ale jego słowa trafiają w Witolda, który siedzi na uczcie jako sprzymierzeniec Zakonu. Wylicza postawy Litwinów po upadku ojczyzny: polegli, samobójcy, ukrywający się, wreszcie ci, którzy żyją wśród wrogów. Zarzuca zdrajcom, że wyrzekli się narodu i mowy — w zaświatach przodkowie nie poznają głosu potomków mówiących po niemiecku.
Punktacja: Wskazanie adresata ukrytego: Witold i jego wodzowie (Litwini sprzymierzeni z Zakonem) — 1 pkt. Wyjaśnienie zarzutu: zdrada ojczyzny i wyrzeczenie się jej języka; po śmierci przodkowie nie rozpoznają zdrajców mówiących po niemiecku — 1 pkt. Maks. 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Henryk przypomina, że o tej samej porze Brutusowi ukazał się geniusz Cezara, i czeka na podobne widzenie — widzi siebie jako bohatera historycznej chwili, a Pankracego jako człowieka bez imienia, bez przodków, bez anioła stróża, który może zacząć nową epokę. Potem prosi ojców, by dali mu lwie serca i wiarę ślepą, nieubłaganą, wrzącą. Nazywa siebie synem stu pokoleń, ostatnim dziedzicem ich cnót i błędów — ma świadomość, że broni świata, który na nim się kończy.
Punktacja: Wyjaśnienie odwołania: oczekuje widzenia jak Brutus przed rozstrzygającą bitwą, traktuje spotkanie jako chwilę dziejową; Pankracego widzi jako człowieka bez imienia i przodków, który może zacząć nową epokę (1 pkt) + wskazanie prośby do przodków: o lwie serca i ślepą, nieubłaganą wiarę; Henryk nazywa siebie synem stu pokoleń, ostatnim dziedzicem ich cnót i błędów (1 pkt). Maks. 2 pkt.

Grupa B

1. (1 pkt) **B**

2. (1 pkt) **B**

3. (3 pkt) **1. F; 2. P; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

4. (3 pkt) **1. F; 2. F; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

5. (4 pkt) **1–D, 2–A, 3–B, 4–C** — po 1 pkt za parę

6. (3 pkt) **(1) Janku, co psom szył buty; (2) napoleońskich; (3) Kazimierzu z niewoli rosyjskiej** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Henryk wchodzi między rewolucjonistów, bo chce ich zobaczyć, a gdy Przechrzta błaga o odwrót, odpowiada: chcę tego snu dokończyć, i wspina się na odłamek muru, by lepiej patrzeć. Choć gardzi tymi ludźmi, myśli o nich jak o materiale na dzieło: prosi Boga, by mógł w jedno słowo zamknąć ten nowy świat, a to słowo będzie poezją przyszłości; wcześniej mówi, że poezja to wszystko ozłoci kiedyś. Dlatego głos w powietrzu znowu mu przypomina, że układa dramat.
Punktacja: Wskazanie postawy obserwatora zachwyconego widowiskiem, np. chce tego snu dokończyć, wspina się na mur, by lepiej widzieć (1 pkt) + wskazanie ambicji zamknięcia nowego świata w słowie, poezji przyszłości, albo słów, że poezja to wszystko ozłoci kiedyś (1 pkt). Maks. 2 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Zosia bez ustanku woła baranka, ale ten zawsze trzyma się z daleka; goni motylka różeczką i już, już go chwyta, lecz motylek zawsze ucieka. Obraz pokazuje wieczne, bezowocne dążenie do czegoś, co się wymyka. Oddaje też jej życie: zajmowała się ulotnymi przyjemnościami – zefirkiem, wiankiem, motylkiem – zamiast prawdziwych uczuć, więc teraz nic nie może uchwycić.
Punktacja: 1 pkt – opis obrazu: baranek jest zawsze z daleka, motylek zawsze ucieka, choć Zosia prawie go chwyta. 1 pkt – interpretacja: pogoń za tym, co ulotne i nieosiągalne; niespełnienie, wieczne dążenie bez celu; odpowiednik jej życia bez miłości (ulotne przyjemności zamiast prawdziwego uczucia). Maks. 2 pkt.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Tłum przed zamkiem żartuje, kłóci się i plotkuje; gdy pojawia się garbaty elegant, wszyscy zajmują się nim i opowiadaniem anegdoty o nim — i przegapiają przejście cara. Sami to przyznają, po czym idą tańczyć, bo z beczek leje się wino. Słowacki pokazuje lud rozproszony i bierny, który nie rozumie powagi chwili — koronacji zaborcy na króla Polski.
Punktacja: Charakterystyka tłumu: ciekawski, rozproszony, zajęty drobiazgami i plotką, skłonny do żartów i rozrywki (wino z beczek) zamiast do refleksji nad chwilą (1 pkt); wymowa: lud nie dostrzega wagi wydarzenia (koronacji cara na króla Polski) — satyra na bierność i niedojrzałość społeczeństwa, którą Słowacki łączy z klęską zrywu (1 pkt).

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Widzenie księdza Piotra to mistyczna scena z III części Dziadów Mickiewicza, w której tytułowy mnich otrzymuje prorocze objawienie dotyczące losów Polski i jej mesjanistycznej roli. W wizji pojawia się postać ukrzyżowanego narodu — Polska przedstawiona jest jako Chrystus narodów, a krzyż, na którym naród zostaje rozpięty, jest ukuty „z trzech wyschłych ludów, jak z trzech twardych drzew" — to trzech zaborców: Rosja, Prusy i Austria. Aby otrzymać pełne punkty, uczeń musi jednoznacznie wskazać, że trzy drzewa (trzy wyschłe ludy) odnoszą się do trzech mocarstw rozbiorowych, które zniewolily Polskę, oraz powiązać ten obraz z ideą mesjanizmu narodowego — Polska cierpi jak Chrystus, ale jej męka ma zbawczy sens dla całej Europy lub ludzkości. Warto też zaznaczyć, że wizja ma charakter typowo romantyczny: łączy sferę religijną z narodową i polityczną, a cierpienie narodu zostaje wpisane w porządek boski. Dodatkowym atutem odpowiedzi będzie odwołanie do kontekstu historycznego — rozbiorów z lat 1772, 1793 i 1795 — oraz do mesjanizmu jako filozofii epoki romantyzmu, głoszącego odkupicielską misję Polski. Pamiętaj, że samo wymienienie trzech zaborców bez powiązania z symboliką cierpienia i mesjanizmem może nie wystarczyć do zdobycia maksymalnej liczby punktów.
Punktacja: Trzy wyschłe ludy / trzy drzewa to trzy państwa zaborcze (Rosja, Prusy, Austria), z których zbudowano krzyż męki Polski (1 pkt); krzyż „na całą Europę ramiona" — cierpienie narodu ukazane jako męka Chrystusa, zapowiedź jego odkupienia (1 pkt).

Skala ocen (orientacyjna, 23 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	21–23 pkt
dobry (4)	18–20 pkt
dostateczny (3)	12–17 pkt
dopuszczający (2)	7–11 pkt
niedostateczny (1)	0–6 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/polski/romantyzm**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.